

REPORT

HAWAII- SZIGETEK

□ Szöveg és fotó: BUZÁS BALÁZS

A 34 kilométer területű és 800 méter mély Haleakala-kráter a szigetekre látogató Mark Twain szerint akkora, hogy egy London méretű város is elférne benne.

Vulkánokra épült paradicsom

EURÓPÁBAN HAWAII NEVE NEM ELSŐSORBAN FÖLDRAJZI NÉV, HANEM A MESÉS GAZDAGSÁG, A GONDTALAN ÉLET, A PAZAR JÓLÉT SZINONIMÁJA. A MAI ELDORÁDÓ, DE NEMCSAK AZ ÁLOMNYARALÁSRA VÁGYÓ TURISTÁK, HANEM A MŰKÖDŐ VULKÁNOKRA VADÁSZÓ GEOLÓGUSOK, A FÉNYSZENNYEZÉST KERÜLŐ CSILLAGÁSZOK, ÉS A KÜLÖNLEGES KULTÚRÁKAT FELKUTATÓ ANTROPOLÓGUSOK SZÁMÁRA IS.

A díszes 'Iolani Palota az egyetlen királyi palota amerikai földön. Az 1978-ban felújított épület ma szabadon látogatható.

AZ ÜLÉSTÁBLÁBA épített monitoron megjelenik néhány apró sziget, majd gépünk ereszkedni kezd. A világ túlsó felén járunk, este van, a sötétből nagy világváros képe bontakozik ki. A legtöbb utas elköveti azt a hibát, hogy Hawaii nyaralását Oahu szigeten, az ismerősen csengő Honoluluban kezdi, mely az USA 11. legnépesebb városa-ként bárhol lehetne az amerikai kontinensen. A gépből kiszállva a jól ismert virágfüzért váránk, de ez már csak a turistacsoportoknak és az iraki háborúból állomáshelyükre visszatérő tengerészgyalogosoknak jár, nekik is csak műanyagból.

ELSŐKÉNT egyébként a brit felfedező, Cook kapitány pillantotta meg a szigeteket 1778. január 18-án, és a Királyi Tengerészet első lordjáról Sandwich-szigeteknek nevezte el azokat. Manapság a több kisebb-nagyobb sziget és atoll alkotta szigetcsoport mindössze néhány tagját látogatják rendszeresen turisták, ezek Oahu, Big Island (Hawaii), Maui, Kaua'i, Moloka'i és Ni'ihau.

A hagyományos Hawaii

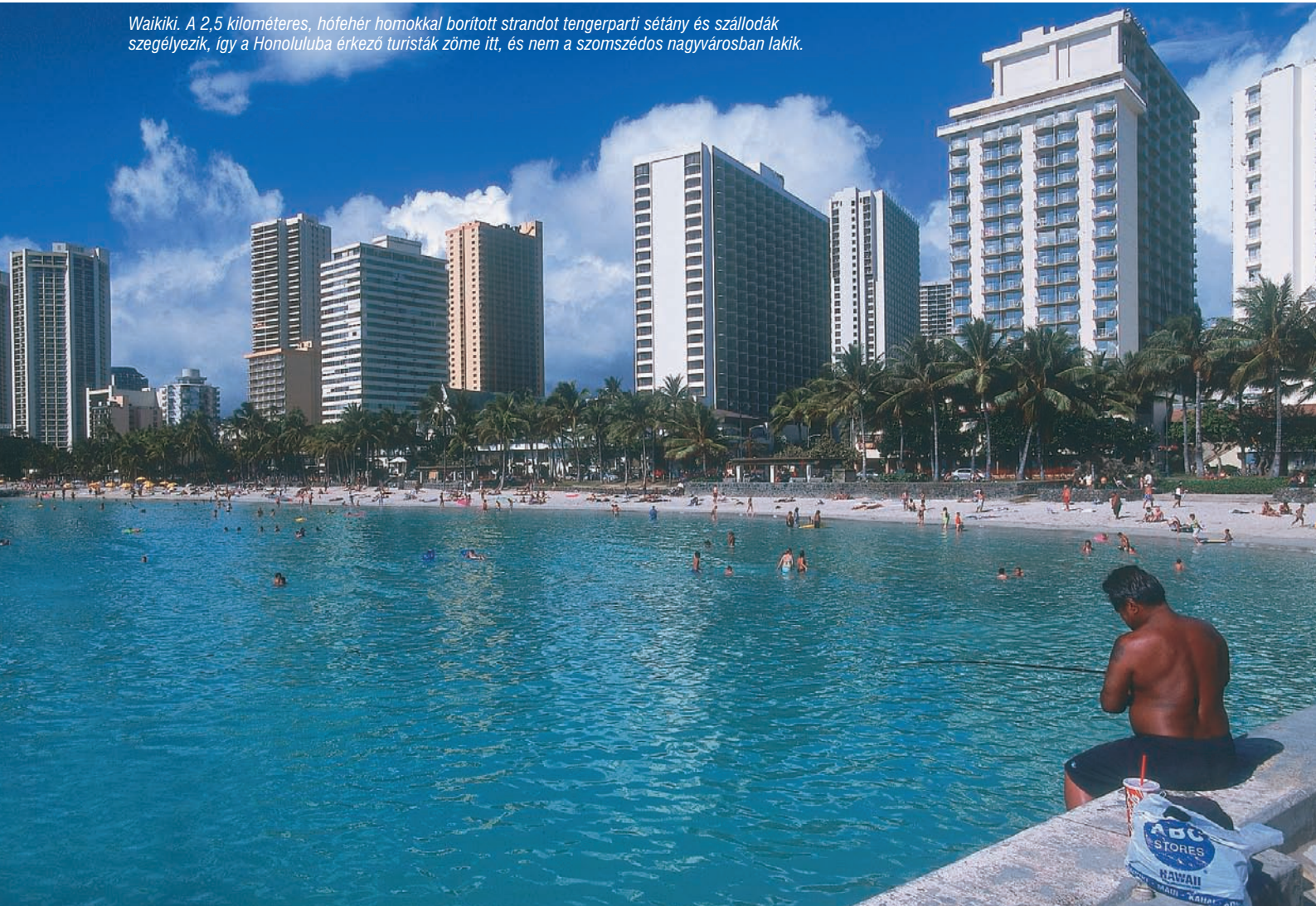
MÁRA FELHŐKARCOLÓK, többsávos autópályák, a világ minden részéről idevetődött taxisofőrök és szirénázó rendőrautók jellemzik a péntek esti Honolulu-t. A szomszédos város, Waikiki éjszaka nem sokkal bizalomgerjesztőbb, de nappal kötelező lát-nivalónak ígérkezik. A tengerparti sétány, az Art Deco stílusban épült szállodák, a hosszan elnyúló homokos strand, a szőr-fösök, az ingyenes hula táncbemutatók és

a pálmás naplemente megér egy napot, de az igazi Hawaii messze nem ez.

OA HUT SZERENCSÉRE olcsó távolsági buszjáratok hálózják be, amelyek hamar ki-menekítenek a „sztereotíp” Hawaii-ból. Hét-végén mindenki a kristálytisza vízű Hanauma-öbölbe igyekszik, a sziget másik

Waikiki. A 2,5 kilométeres, hófehér homokkal borított strandot tengerparti sétány és szállodák szegélyezik, így a Honoluluba érkező turisták zöme itt, és nem a szomszédos nagyvárosban lakik.

Lahaina kisváros – mely egykoron királyi székhely volt – kikötője a Maui környéki bálnalesek fő kiindulópontja.

legnépszerűbb kirándulóhelye pedig a Diamond Head vulkáni kráter peremén található kilátó, ahova ki-kí igény szerint gyalog vagy limuzinnal érkeznek. Az utóbbi főleg a koreai turisták körében népszerű, az amerikai utazó a számára exotikumnak számító busszal közelít.

A háború mementója

FENTRŐL VALÓBAN csodálatos kilátás nyílik Honolulu-ra és a távolabbi öblökre, melyek a legendás Pearl Harbort is rejtik, a legnagyobb amerikai háborús katasztrófa helyszínét, ahol a japán flotta 1941-ben megtámadta az USA hadseregének támaszpontját. A háborús emlékműhöz jó korán

megyünk, de a sorban állást így sem úszom meg. A belépés ingyenes, csupán a szomszédos haditechnikai kiállítások látogatásáért kell fizetni. Furcsa, hogy a terrorcselekményektől rettegő Egyesült Államok egyik legjelentősebb emlékművének nincs különösebb biztonsági vizsgálat, igaz, csak fényképezőgépet lehet bevinni, a táskámat le kell adnom az objektumtól távol eső kávézóban.

AZ 1941-ES JAPÁN támadásban elsüllyedt Arizona csatahajóhoz a haditengerészet motorcsónakja visz, a roncs fölé épített emlékhelyen negyed órát tartózkodhatunk, a rövid időért kárpótolt egy dokumentumfilm, és az önkéntesként itt dolgozó túlélők-

kel folytatott beszélgetés. A szomszédos Bowfin tengeralattjáró előtt leszerelő tengerezéket búcsúztatnak, a parton kiállított torpedót fülöp-szigeteki takarítónő mossa, bent az egykori legénység kalauzol minket. Egy közeli, működő bázison horgonyoz a ma is látogatható Missouri csatahajó, amely többek között arról híres, hogy fedélzetén írták alá a japánok a kapitulációról szóló egyezményt.

Kaua'i, a 'pali'-k szigete

A TURISTÁK ÁLTAL kevésbé látogatott, de a filmekből jól ismert legészakibb Hawaii-szigeten, Kaua'i-n bérautó nélkül hamar megfeneklünk. Egy tengerparti kempingbe

Az USS Bowfin tengeralattjáró a II. világháború alatt több örmén vett részt, elsősorban Indonézia és Japán között.

Az Iowa-osztályú USS Missouri vagy becenevén „Mighty Mo” vagy „Big Mo” az Amerikai Haditengerészet legendás csatahajója.

Helikopteres sétarepülés Kaua'i szigete fölött, ahol az ajtó nélküli helikopterből kitekintve a Jurassic Park nyitó jelenetét idéző látványban lehet részünk.

tartok, de csakhamar rendőrautók állják útamat. A parkban ugyanis a minap egy sétarepüléshez használt helikopter hajtott végre kényszerleszállást. Roncsaival csak a helyszínelők törődnek, az itt nyaraló pecások inkább kávézni hívnak. A héten már ez a második helikopter baleset – mesélik, majd a halakra és a partról is látható bálnákra terelődik a szó.

A SZOMSZÉDBÓL indul Hawaii egyik leglátványosabb gyalogtúrája, a Na Pali magas sziklaszirtjei mentén vezető Kalalau túraösvény, mely állandó esővel, csodálatos erdőkkel és vad partokkal kecsget. Nehézsége ellenére sokan választják ezt a túrát, hogy jobban megismerjék a Hawaii-szige-

tek valódi arcát, a 'pali'-kat, melyek helyi nyelven magas szirteket jelölnek.

A SZESZÉLYES időjárás ellenére sikerül helikopterrel a vidék fölé emelkedni, és a gyalogosan megközelíthetetlen vízeséseket és völgyeket fotózni. Váratlanul szelet kapunk, és megnyílik alattunk a felhőtakaró, feltárva a Csendes-óceán Grand Canyonjaként emlegetett Waimea Kanyont. Ezt a helyet autóval is érdemes felkeresni, hiszen ha az időjárás engedi, az útszéli kilátókról lepillantva a repüléshez hasonló élményben lehet részünk.

Robinsoni magány

A HAWAII-SZIGETEKRE fehér emberként elsőnek lépő James Cook sem Honoluluba ér-

kezett, hanem az Orosz Erőd szomszédságában, a Waimea folyónál szállt partra. A fekete homokkal borított szakasz ma a helyi lakosság kedvelt piknikező helye, itt még halani a tenger moráját és a madáracsicssergést.

A SZOMSZÉDOS Ni'ihau 1864-től a közel múltig egy amerikai család, bizonyos Robinsonék tulajdona volt. A klán arra törekedett, hogy távol tartsa a turistaáradatot, és megőrizze a sziget kultúráját. Őslakosai ma is hawaii nyelven beszélnek, telefon és áramellátás nincs a földdarabon, és nem is volt olyan rég, amikor még kitagadták azt, aki elhagyta a szigetet. Az erőszakosan terjeszkedő fogyasztói kultúra azonban mára ide is benyomult: egy cég érdekeltté tette a

sziget lakosságát a vadász-szafarik szervezésében, melyen a helikopterrel érkező turisták betelepített vaddisznókat és félvad juhokat lőhetnek ki.

A NI'HAU-TÓL északnyugatra fekvő parányi szigetek és korallzátonyok szigorú védelemmel élveznek, ahova a kutatók is csak fertőtlenített ruházatban és felszereléssel léphetnek, megelőzve a tragédiát, ami a többi szigetet sújtotta. A szigetek őshonos élővilágának túlnyomó részét olyan behurcolt élőlények pusztították el, mint a parányi pajzstetvek, vagy a hajókkal érkezett patkányok ellen szabadon engedett mon-gúzok, melyek az egyedülálló madárvilágot is kiirtották.

Po'ipu strandja Kaua'i-n, mely a luxus szálláshelyek és lakóparkok útvesztője, ahova helyi ember nem jár. Strandjai szépek, de kicsik, emiatt – főleg hétvégén – zsúfoltak.

REPORT

Maui, a szörfösök paradicsoma

HAWAII ISMERŐSEIM szerint már Maui sem a régi, és csak egy hajszál választja el attól, hogy a turizmus iparág uralma alá került Oahu sorsára jusson. Szerencsére

ennek kevés nyomát látom, a szigetet nem a tömegturisták, hanem a hatalmas hullámokra megszállottan vadászó szörfösök keresik fel. Az idősebb korosztály a csodaszép, serpentine Hana autóúton

kocsikázik, nem sejtve, hogy a kanyarokkal és egyirányú hidakkal teletűzdelt utat majd visszafelé is meg kell tennie, mert az utat elmosta a víz. A fő szigeten, Oahu-n kívül a többi földdarabon csak a nagyobb utak aszfaltozottak, a legtöbbhez terepjáró szükséges.

A HALEAKALA Nemzeti Park számomra egyet jelent a 'néné' ludakkal, melyeket az utolsó pillanatban mentettek meg a kipusztulástól. Az egykor népes madárseregéből az 1900-as évek elejére csupán harminc példány maradt. Azóta gyorsan szaporodnak, és immáron az állam hivatalos címermadarai.

Bálnák, cápák, ráják

A TÉLI IDŐSZAKBAN érkező turistákat a vízi sportok és az Alaszkából idevándorolt bálnák vonzzák. Bálnalest több cég is indít, de a Csendes-óceáni Bálna Alapítványt (Pacific Whale Foundation) az teszi vonzóvá számomra, hogy a bevétel egy részét a bálnakutatásra fordítja, így őket választom. A tengeri emlősök ma nagyon aktívak, egészen kiemelkedve a vízből ugrálnak, és mellúszóikkal paskolják a habokat.

A Kilauea világítótorony. A szirt madárrezervátumként számos ritka tengeri madárnak ad védett otthont.

Moloka'i szigetének legendás lakója, Damien Atya alapította a kamaloi Szent József templomot.

ÉLŐHELYÜKET kisebb-nagyobb szigetek fogják közre. A Molokini kráter hatalmas kifliként emelkedik ki az óceán vízből. Belseje a légzőpipás könnyűbúvárok, környéke a cápákért és manta rájáért rajongó búvárok kedvelt célpontja.

A KÖZELI LANA'I leginkább arról híres, hogy a világ egyik leggazdagabb embereként számon tartott Bill Gates itt tartotta esküvőjét, kibérelve a sziget összes szálláshelyét, hogy távol tartsa a sajtót és a kíváncsiskodókat.

A barátságos Moloka'i

TALÁN A LEGEREDETIBB sziget mind közül Moloka'i, ahol alig van autó, és mindenki ismer mindenkit. A falusias hangulatról a helyben sültt édes kenyerek, az apró templomok és a kis házak gondoskodnak. A szigeten csupán két szálloda található, és a nyugalmas életre vágyó, völgyfoglaló hippiket sem tűrték sokáig a helyiek.

A DÉLI PART MENTÉN, pálmák alatt autózva látványos a környék leghosszabb korallzátonya és az itt kialakított haltenyésze-

Korlátlanul bírod?

Vezeték nélküli Internet havi fix 5000 forintért.
Normál használatnál korlátlan adatforgalom.

Kétéves hűségnyilatkozattal
Egy év után más tarifa is választható

További információ és lefedettség térkép: www.vodafone.hu/internet

Most élhetsz igazán

Az ajánlat 2007. szeptember 1-től visszavonásig érvényes, új Internet FIX előfizetés esetén. A modem ára 1 forint. További információk és feltételek: Részvételi Feltételek, www.vodafone.hu/internet

*Talán egyik szigeten sem találunk annyi víz-
esést, mint Kaua'i-n.*

tek. Korábban az egész sziget egyetlen cég, a Moloka'i Ranch tulajdonában állt, de az öntudatos helyiek visszavásárolták földjeiket, és makadámia dió, valamint tea termesztésbe fogtak.

Big Island (Hawaii), a hízó sziget

ISMÉT EGY SZIGET, ahol van buszjárat, mely ritkán közlekedik ugyan, de körbevisz az egész földdarabon. Azonban az állam legnagyobb szigetén is megbénulunk saját kocsni nélkül. Érdekes, hogy kevés látogató érkezik ide, ők is inkább a sziget nyugati fertályára.

A HAWAII-SZIGETEK valójában egy mini kontinens, ahol a Földünkön fellelhető szinte összes éghajlat képviselteti magát. A Big Island-en Hilo és a Hawaii Volcanoes Nemzeti Park állandóan esős, míg a közeli Konán meleg, napos, szinte sivatagi időjárás uralkodik. Ebből fakad a Kona-Hilo ellentét, amely szerint a hilioiak kárörvendően nyugtázzák, ha a vulkáni gázokat végre Kona felé viszi a szél.

A KEVÉS TURISTA itt két dolgot biztosan felkeres. Ezek egyike az előbb említett nemzeti park, ahol a világon egyedülálló módon, szinte páholyból nézhetjük a sziget növekedését. A Puu Oo kráter ugyanis évek óta folyamatosan ontja magából a lávát, amely a sziget déli részén egyenesen az óceánba ömlik.

*Hawaii-on nem kolbászból, hanem régi
szőrdeszkákból van a helyi bajnok kerítése.*

Séta a lávaszőnyegen

ITT ÉLŐ BIOLÓGUS barátaim társaságában próbáljuk megtalálni a leglátványosabb lávászó helyet. Ennek felkeresésére két lehetőségünk van: a hivatalos útvonal a nemzeti parkban található, de mi ellenkező oldalról, korábbi lávafolyásokon megtelepedett hippitanyák és lakókocsik között haladva tesszük emlékezetesebbé a túrát.

KIJELÖLT ÚT NINCS, és különösen az óceán partján vezető, magas és meredek „új föld” lehet veszélyes, ebből gyakran hatalmas darabok szakadnak le. Hasonló gondot jelenthetnek a friss lávabarlangok, a föld alatti lávafolyások, és a széljárás megfordulásával óhatatlanul belélegzett mérges gázok.

A valódi páfrányok jellemzője a levelek pásztorbortszerű kihajtása. A Hawaii Volcanoes Nemzeti Park ösvényein még találkozhatunk az eredeti növényzet és állatvilág képviselőivel.

Fent: A Punalu'u Beach (Big Island) fekete homokján napozó tengeri teknősök.

ENNEK ELLENÉRE az 1983-1986 között keletkezett kobalt, arany és ezüstsínű lávamezön többen is megkíséreljük a lávafolyás megközelítését. Másfél óra után megpillantjuk az óceán felől szálló fehér füstöt. Szép a rálátás, nem megyünk tovább. Tiszteletben tartjuk a vulkán istennőjének, Pelének erejét. Ez tart vissza a lávakövek gyűjtésétől is, amelyek a bőröndbe rejtve állítólag már a repülő felszállását követően rontást hoznak a „tolvajokra”.

Lent: Eredeti 'tiki' figurák a Pu'uuhonua Honaunau Nemzeti Történelmi Parkban (Big Island).

Műsorok az életmódról a Klubrádióban

ÜZLET / KÖZÉLET / KULTÚRA / **ÉLETMÓD**

NŐI VONAL

szerdán 10.00-tól Jaksity Katával

GO! láss világot!

pénteken 10.00-tól Oláh Andreával

BORKLUB

szombaton 13.00-tól Gerenday Bars Ágnessel

art force design

Vélemények... Hírek

Budapest **95.3**
Balatonfüred **91.8**

Keszthely **92.2**
Veszprém **90.6**

Esztergom **98.1**
Kecskemét **97.7**

Debrecen **93.5**
Gyöngyös **88.9**

Ajka **88.8**
Pápa **92.7**

Klubrádió
www.klubradio.hu

A Hawaii-szigetek növekedése nem állt meg. A Big Island aktív lávamezőin túrázva az óceánba folyó láva megszilárdulásával szinte a Föld születésének lehetünk tanúi.

Csillagvizsgáló az óceánon

AZ ESŐ ELŐL EGY lávabarlangba menekülünk, ahol áthatolhatatlan a sötétség. De a 4 200 méter magas Mauna Kea hegy tetején még sötétebb van, oda ugyanis már egyáltalán nem ér el a fényszennyezés. Ezért itt találhatók a világ legrágább telesz-

kópjai. Az amatőr csillagászathoz ideálisabb helyszínt el sem tudnánk képzelni, mint az óceán közepén magasodó hegy csúcsát. Furcsa, de a nagy magasság miatt az emberi szem veszít képességeiből, úgyhogy pár száz méterrel lejjebb kell mennünk, hogy kémlelhessük az eget, ahol profi távcsövek

és érdekes előadások várnak. Az USA legdélebbi és legtávolabbi pontján a csillagokra felnézve eszembe jut a honolulu-i Bishop Múzeum planetáriumában hallott előadás a hawaii hajósok navigációjáról. Felnézek, és próbálom memorizálni a csillagos eget, hát ha egyszer még visszatárlók ide.

A sárga és vörös színekben pompázó Haleakalákráter a vulkáni tevékenység, a szél és a víz együttes pusztító hatása változtatta holdbéli tájjá.